

TEMELJNIM UDRUGAMA ČLANICAMA
HRVATSKOG SAVEZA SLIJEPIH

Ur.broj: 01-768/2024-1-AV

Zagreb, 8. listopada 2024.

Poštovane udruge Članice,

u pripremi obilježavanja 15. listopada, Međunarodnog dana bijelog štapa u 2024. godini, kao nacionalnoj krovnoj organizaciji koja s temeljnim udrugama Članicama predstavlja osobe oštećena vida u RH, u fokusu će biti senzibilizacija i osvješćivanje javnosti o važnosti kvalitetne primjene i provedbe Zakona o osobnoj asistenciji, preventabilnim sljepoćama i konkretnim aktivnostima kojima će se obilježiti ovaj značajni datum.

U tom kontekstu prenosimo naše strateške prioritete, odnosno izazove, kako bismo zajednički komunicirali jasnu poruku donositeljima odluka i javnosti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

1. Provedba Zakona o osobnoj asistenciji

Dugogodišnjim zalaganjem Hrvatskog saveza slijepih kao predstavnika osoba s oštećenjem vida u sklopu djelovanja pokreta osoba s invaliditetom u RH, donijeti su Zakon o osobnoj asistenciji i provedbeni propisi uz Zakon. Zakonom koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. a u primjeni je konkretno od 2024. godine, osobama s invaliditetom po prvi put je omogućeno da usluga osobne asistencije bude sustavna, da je pravo, a ne više mogućnost.

Kao najvažnija socijalna usluga koja se trenutno pruža osobama s oštećenjem vida u RH - sustavno osigurana usluga videćeg pratitelja svim osobama s oštećenjem vida sukladno njihovim individualnim potrebama, omogućava samostalnosti, kvalitetniji i sadržajni život.

Zbog poznavanja potreba, mogućnosti i ograničenja slijepih osoba ali i izazova koji se javljaju tijekom pružanja usluge videće pratnje, kao relevantni predstavnici osoba s oštećenjem vida u Republici Hrvatskoj, dužni smo osigurati primjenu Zakona o osobnoj asistenciji i provedbenih propisa na kontinuiran, kvalitetan, ujednačen i učinkovit način.

Iz dosadašnjeg iskustva Saveza i temeljnih udruga Članica, a kroz konkretan rad s korisnicima predmetne usluge na terenu, proizlazi niz izazova i problema koji se argumentirano i jasno

Draškovićeve 80, p.p. 736, 10 000 Zagreb

t. +385 1 48 12 501 | f. +385 1 48 12 507 | w. www.savez-slijepih.hr | e. hrvatski@savez-slijepih.hr

SWIFT/BIC. ZABAHR2X | IBAN. HR9323600001101264528 | MB. 3271617 | OIB. 49466521634

moraju komunicirati s donositeljima odluka. Naime, problem nedostatka zainteresirane radne snage zbog uvjeta radnog odnosa, nužnost fleksibilnosti i prilagodljivosti videćih pratitelja iskazanim traženjima korisnika, odgovornost za kvalitetnu uslugu, a učinkovitu organizaciju radnog vremena uz poštivanje obveza iz radnog odnosa, visoki putni troškovi, te niz drugih konkretnih životnih problema, veliko su opterećenje i prepreka za održivost i provedbu predmetne usluge u skladu s idejom uvođenja sustavne usluge. U tom kontekstu, u sljedećem će razdoblju biti nužno pokrenuti inicijative za izmjene i dopune postojećeg Zakona o osobnoj asistenciji, u cilju osiguranja kvalitetnije i učinkovitije usluge ali i zaštite kako korisnika tako i pružatelja predmetne usluge.

2. Preventabilne sljepoće

Prema podacima Međunarodne agencije za prevenciju sljepoće, u Hrvatskoj je 2020. godine gotovo 780 tisuća ljudi imalo poteškoće s vidom, među kojima je 12 tisuća slijepih osoba. Djelomični ili potpuni gubitak vida može značajno utjecati na radnu sposobnost, kvalitetu života slijepih i slabovidnih osoba, kao i na njihovu obitelj, u fizičkom, psihološkom i socioekonomskom smislu.

Dijabetes predstavlja jedan od vodećih svjetskih javnozdravstvenih problema. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), procjenjuje se da više od 500 tisuća ljudi boluje od dijabetesa (dok prema registru CroDiab broj iznosi preko 310 tisuća). Više od 20% oboljelih od dijabetesa razvije dijabetički makularni edem (DME) unutar deset godina, a čak 24% njih koji razviju DME nalazi se u visokorizičnoj grupi za gubitak vida.

Osim dijabetesa, značajan rizik za slabljenje i gubitak vida predstavlja i bolest retine, koja je usko povezana sa starenjem. Riječ je o senilnoj makularnoj degeneraciji (SMD, NAMD). Očekuje se da će se globalno opterećenje od SMD udvostručiti do 2040. godine, što je prvenstveno posljedica starenja stanovništva, povećanja očekivanog životnog vijeka i rastuće prevalencije čimbenika rizika povezanih s ovom bolešću. U Europi, ukupna prevalencija SMD veća je od globalne i iznosi 12,3%, što znači da je približno 67 milijuna ljudi trenutno pogođeno nekim oblikom SMD-a, a očekuje se da će se broj oboljelih povećati za 15% do 2050. godine, dosegnuvši 77 milijuna.

S obzirom na to da Republika Hrvatska ima jedno od najstarijih stanovništava u Europi, ovi zdravstveni i socijalni problemi predstavljat će sve veće breme za zdravstveni sustav i društvo u cjelini.

S obzirom na duboki emocionalni i fizički teret koji nosi gubitak vida kao što su društvena izolacija, otežan pristup informacijama i otežano sudjelovanje u društvenim aktivnostima,

Draškovićeva 80, p.p. 736, 10 000 Zagreb

t. +385 1 48 12 501 | f. +385 1 48 12 507 | w. www.savez-slijepih.hr | e. hrvatski@savez-slijepih.hr

SWIFT/BIC. ZABAHR2X | IBAN. HR9323600001101264528 | MB. 3271617 | OIB. 49466521634

Bitno je podizati svijest o važnosti prevencije i rane dijagnostike, uz potporu programa koji promoviraju zdrav način života, redovite preglede vida i dijabetesa. Također, osnaživanje politika i zakona koji se odnose na osobe s invaliditetom, uz dostupnost usluga podrške, ključni su koraci prema poboljšanju kvalitete života.

Iako su misija i vizija Hrvatskog saveza slijepih usmjerene prvenstveno prema osobama s oštećenjem vida koje zadovoljavaju definiciju sljepoće Svjetske zdravstvene organizacije, prevencija, usporavanje progresije i odgađanje nastanka slabovidnosti i sljepoće također trebaju biti važni segmenti u zajedničkom djelovanju.

3. „Ako ne vidimo, nismo nevidljivi“ - poruka je kojom ćemo obilježiti i ovogodišnji Međunarodni dan bijelog štapa.

Jedan od ovogodišnjih ciljeva obilježavanja Međunarodnog dana bijelog štapa usmjeren je senzibilizaciji javnosti i donositelja odluka o važnosti osiguranja pristupačnosti okoline kao preduvjeta ravnopravnog i sigurnog sudjelovanja osoba s oštećenjem vida u društvu.

Sukladno brojnim međunarodnim dokumentima, Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom te Pravilniku o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, Hrvatska se obvezala voditi brigu o svojim građanima s invaliditetom.

Nadalje, u suradnji s različitim dionicima Hrvatski savez slijepih organizira i niz drugih aktivnosti čiji kratki pregled donosimo u nastavku:

- U subotu 12. listopada od 10:00 do 13:00 sati kao predstavnici Hrvatskog saveza slijepih u okviru Javne kampanje organiziramo niz preventivnih i edukativnih aktivnosti uz prigodan program (preventivni pregledi oka; poligon pod povezima, simulacije oštećenja vida (elektroničke i obične simulacijske naočale); dijeljenje edukativnih materijala i dr.).
- U nedjelju 13. listopada utrkom „The blind run“ u Samoboru nastavlja se obilježavanje ovogodišnjeg Međunarodnog dana bijelog štapa u suradnji s Udrugom „Djeca za bolji svijet“ koji se po četvrti puta angažiraju u suradnji s Hrvatskim savezom slijepih.
- U utorak 15. listopada ovogodišnje obilježavanje Dana bijelog štapa prigodno će se obilježiti sljedećim aktivnostima:
 - Okrugli stol „Prošlost i perspektiva međudržavne i međuinstitucionalne suradnje u području kulture i skrbi za slijepe - nekad i sada“ s početkom u 10:00 sati u Tiflološkom muzeju u Zagrebu, Draškovićeve 80/II;

Draškovićeve 80, p.p. 736, 10 000 Zagreb

t. +385 1 48 12 501 | f. +385 1 48 12 507 | w. www.savez-slijepih.hr | e. hrvatski@savez-slijepih.hr

SWIFT/BIC. ZABAHR2X | IBAN. HR9323600001101264528 | MB. 3271617 | OIB. 49466521634

- Javnozdravstvena akcija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Udruzi slijepih Zagreb za članove udruge od 15:00 do 18:00 sati;
- Akcija Hrvatskog saveza slijepih i tvrtke L'Occitane koja nastavlja svoju dugogodišnju misiju podrške slijepim i slabovidnim osobama pod geslom „Putovanje - za nekog samo korak, za drugog veliki pothvat!“, u okviru koje se održava posebna radionica za članice Saveza, pružajući im priliku da nauče o njezi lica i tijela;
- Lions club „Meridijan“ u Esplanadi će od 20:00 sati uz prigodan program svečano dodijeliti donacijski ček financijskih sredstava prikupljenih za aktivnosti Hrvatskog saveza slijepih u sljedećem razdoblju.

Pozivamo vas da se i na lokalnoj razini uključite u obilježavanje Međunarodnog dana bijelog štapa i da zajedno napravimo korak bliže našoj viziji - društvu u kojem slijep neće značiti „manje vrijedan“ već samo različit.

Želimo uspješno obilježavanje Dana bijelog štapa i promociju zajedničkih smjernica i inicijativa za poboljšanje statusa slijepih osoba u Hrvatskoj.

S poštovanjem,

Izvršna direktorica
Andreja Veljača, dipl. iur.

Andreja Veljača

Draškovićeva 80, p.p. 736, 10 000 Zagreb

t. +385 1 48 12 501 | f. +385 1 48 12 507 | w. www.savez-slijepih.hr | e. hrvatski@savez-slijepih.hr

SWIFT/BIC. ZABAHR2X | IBAN. HR9323600001101264528 | MB. 3271617 | OIB. 49466521634